

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Architectuur tussen kunst en kitsch

1 maximumscore 2

twee van de volgende:

- In de romantiek was er een hang naar het verleden en/of de geschiedenis en/of historische verhalen: een gebouw dat middeleeuws aandoet of een eclectisch 'historisch' kasteel roept die verhalen op.
- In de romantiek wilde men ontsnappen aan de alledaagse werkelijkheid, bijvoorbeeld door zich terug te trekken in de (ongerepte) natuur: het kasteel staat (geïsoleerd) hoog op een rots met weids uitzicht op bergen en bossen.
- In de romantiek was er een hang naar het fantastische, het irreële. Het fantasie karakter van het kasteel sluit hierbij aan: het roept een andere, sprookjesachtige wereld op.

per juist antwoord

1

2 maximumscore 3

drie van de volgende:

- rondbogen (en rondboogversieringen)
- zware / massieve torens die gesloten aandoen
- relatief kleine ramen
- De verschillende bouwvolumes zijn (visueel) goed van elkaar te onderscheiden.
- uitkragende platforms op de torens

per juist antwoord

1

Opmerking

Als kantelen is geantwoord, geen scorepunt toekennen.

3 maximumscore 2

Antwoorden moeten de volgende strekking hebben:

- materiaal: In de negentiende eeuw werden (industriële) materialen als (giet- en smeed)ijzer en/of (constructie)staal op steeds grotere schaal toegepast: dit zijn sterke en relatief lichte materialen waarmee een grote ruimte overspannen kan worden (zonder stutten) 1
- techniek (een van de volgende): 1
  - De (ijzeren/stalen) onderdelen konden destijds in de fabriek in serie geproduceerd / geprefabriceerd worden en werden op de bouwplaats in elkaar gezet.
  - Bij transport en/of montage kon destijds gebruikgemaakt worden van stoommachines (aanvoer materialen, liften).

Vraag	Antwoord	Scores
4	<p>maximumscore 2</p> <p>Antwoorden moeten de volgende strekking hebben: (werkwijze):</p> <ul style="list-style-type: none"> De ingenieur houdt zich vooral bezig met construeren, dus met het functionele: hij past nieuwe/industriële materialen toe en laat de constructie zichtbaar De architect is de vormgever die schoonheid nastreeft: vormgeving en versiering zijn belangrijker dan de constructie, die dan ook verborgen moest worden (dit deden de ingenieurs niet en dat vonden architecten lelijk) 	<p>1</p> <p>1</p>
	<p>of</p>	
	<p>(opleiding):</p> <ul style="list-style-type: none"> Ingenieurs waren opgeleid in het berekenen en construeren met gietijzer (en later met staal) en hun vormentaal kwam voort uit de functie Architecten waren opgeleid in de bouwkunst, waar historische bouwstijlen onderricht werden op basis van klassieke regels van esthetiek (met bijbehorende status), waar de 'ingenieurskunst' niet aan voldeed (en dat vonden architecten minderwaardig en lelijk) 	<p>1</p> <p>1</p>
5	<p>maximumscore 1</p> <p>Het antwoord moet de volgende strekking hebben: Ze leidde tot een waardering voor de schoonheid van het puur functionele, waarbij de constructie zichtbaar mag blijven ('zichtbare logica') en/of de zuiverheid van 'eerlijk' (onverhuld) materiaalgebruik (zonder overbodige versieringen) en/of de schoonheid van (het abstracte van) de geometrie.</p>	

Vraag	Antwoord	Scores
9	maximumscore 3 Antwoorden moeten de volgende strekking hebben:	
	• (vormgeving) Het kasteel is zo gemaakt dat het een beschadigde / kapotte / geblakerde / onbewoonbare / bijna ingestorte ruïne lijkt	1
	• (aanklacht/boodschap) Daarmee symboliseert het de teloorgang van de huidige kapitalistische / West-Europese maatschappij (Banksy confronteert ons met de harde werkelijkheid / wereldproblematiek, een vorm van 'anti-escapisme')	1
	• Disneyland staat voor een kunstmatige schijnwereld / voor gedachteloos escapisme / zorgeloos consumeren, zoals gebeurt in de huidige westerse maatschappij en/of het Assepoesterkasteel is hét icoon van Disneyland, de kunstmatige sprookjeswereld (en Banksy helpt ons uit de droom door die wereld c.q. het kasteel te ruïneren)	1

Christus en de duivel

10	maximumscore 2 Antwoorden moeten de volgende strekking hebben:	
	• Christus is als een heilig mens (met aureool) weergegeven, gekleed in een kleurig gewaad met gouden randen. Dit benadrukt het voorname van het Goede (en hij is groter dan de duivel, waardoor duidelijk is dat het goede/ deugdzame veel belangrijker is dan het kwaad)	1
	• De duivel is afgebeeld als een dier/monster, met staart, klauwpoten en een donkere vacht. Daarmee wordt het primitieve, onbewuste, duistere van het kwaad verbeeld	1
11	maximumscore 2	
	• Hoe meer gouden objecten, hoe groter de verleiding die Christus moet weerstaan, dus hoe duidelijker de inhoud van het verhaal	1
	• Méér (dan drie) objecten in de kleine ruimte tussen Christus en de duivel zou ten koste gaan van de leesbaarheid van de afbeelding	1
12	maximumscore 1 Omdat de miniaturen illustraties waren in (Bijbelse) manuscripten / handschriften: in kloosters werden monniken opgeleid om die te schrijven of te kopiëren en met miniaturen te verluchten. (Buiten de kloosters konden niet veel mensen lezen of schrijven.)	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

13 maximumscore 3

drie van de volgende:

- Het verhaal van Christus en de duivel speelt zich in een relatief klein deel van het vlak af: de boogvorm bovenin en/of de lucht/hemel boven een groot vlak dat de aarde/wereld voorstelt.
- Het verhaal speelt zich op de achtergrond af, met het kasteel groot / bijna beeldvullend op de voorgrond.
- Er is veel aandacht besteed aan het landschap met allerlei (verhalende) details.
- De (overtuigende) gotische architectuur van het kasteel toont aan dat de maker de werkelijkheid goed bestudeerd heeft.

per juist antwoord

1

14 maximumscore 2

twee van de volgende:

- Er is sprake van een perspectivische weergave met aflopende/convergerende lijnen in het kasteel (maar nog zonder constructie met verdwijnpunten op de horizon).
- De torens van het kasteel worden ruimtelijk / rond doordat alle randen en begrenzingen als ellipsen zijn weergegeven.
- Er is sprake van atmosferisch perspectief: dichter naar de horizon vervagen de vormen en kleuren (die blauwachtig worden).
- Er is sprake van plasticiteit (door schaduwwerking) in bijvoorbeeld de plooi van de kleding van Christus en/of in de weergave van de bergen.

per juist antwoord

1

Vraag	Antwoord	Scores
15	<p>maximumscore 3</p> <p>drie van de volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> – probleem: Er konden (nog) geen grote stukken glas gemaakt worden, alleen relatief kleine, waardoor het moeilijk was één groot kleurvlak te maken. oplossing: Wanneer een groot kleurvlak nodig was, plaatste de maker stukken glas van gelijke kleur naast elkaar (bijvoorbeeld de blauwe lucht of achtergrond). – probleem: De hoeveelheid kleuren was beperkt. oplossing: De maker spreidde de beschikbare kleuren zodanig dat de verschillende onderdelen duidelijk van elkaar verschillen en/of zodat een duidelijke voorstelling ontstond (tegen de blauwe achtergrond). – probleem: Met stukjes glas is het moeilijk om details te maken. oplossing: De maker paste brandschildering toe voor de details. – probleem: Omdat het glas bijeengehouden moest worden door loden strips, werd de voorstelling ‘gehinderd’ door zwarte lijnen. oplossing: Waar mogelijk gebruikte de maker de loodstrips als contourlijn. 	
	per juist antwoord	1
16	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Glas-in-loodramen kleurden het binnenvallende licht en zorgden zo voor een mystieke sfeer in de kerk • Ze illustreerden de Bijbelverhalen voor de (vaak analfabete) gelovigen 	1 1
17	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • voorstelling: Christus heeft een gekweld, mager gezicht en/of gebogen hoofd, waardoor een gevoel van pijn / druk / zwaarte wordt uitgedrukt • vormgeving: een van de volgende: <ul style="list-style-type: none"> – De grove/hoekige vormen maken de voorstelling rauw. – De ruwe/schetsmatige/ongedetailleerde hanteringswijze maakt het lelijk / aangrijpend / expressief. – Het vele zwart klemt Christus in en maakt het duister/somber. 	1 1
	<p><i>Opmerking</i> <i>Wanneer de uitleg ontbreekt geen punten toekennen.</i></p>	
18	<p>maximumscore 2</p> <p>Antwoorden moeten de volgende strekking hebben:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De duivel van Dix is een grote, zwarte vlekachtige figuur, die over de figuur van Christus heen hangt (en die het halve vlak beslaat) • Het Kwaad is hiermee geabstraheerd tot een zwarte, zware dreiging en/of het Kwaad is hier (losgemaakt van het religieuze en) als psychologisch drama verbeeld (de schaduwkant van de mensheid) 	1 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Schoonheid heeft haar gezicht verbrand

19 maximumscore 2

twee van de volgende:

- Orpheus is een knappe jongeman met een geïdealiseerd /atletisch lichaam.
- De achtergrond is een glanzend gouden vlak / is van bladgoud.
- Er zijn veel sierlijke, vloeiende vormen, zoals bijvoorbeeld de lier, de sjaal en de hals van de flamingo.
- De leeuwen zijn gestileerd tot een krachtig (goudbruin) silhouet.

per juist antwoord

1

20 maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking hebben:

Als gevolg van de industriële revolutie was een vorm van (gemechaniseerde) massaproductie ontstaan, die lelijk werd gevonden (in vergelijking met ambachtelijke vormgeving).

21 maximumscore 2

- realisme of impressionisme
- In deze stroming(en) werd het alledaagse afgebeeld: 'banale' voorstellingen met gewone mensen in plaats van verheven of spirituele onderwerpen (zoals een verhaal uit de klassieke oudheid) en/of deze alledaagse werkelijkheid werd niet geïdealiseerd maar direct / schetsmatig / in losse toetsen op het doek gezet (door de impressionisten)

1

1

22 maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking hebben:

Het thema/verhaal van Orpheus wordt graag gekozen omdat het gaat over de kracht van kunst: als zelfs wilde dieren betoverd raken door Orpheus' muziek (de natuur zich zelfs onderwerpt) moet kunst wel iets zijn wat alle harten kan beroeren.

Vraag	Antwoord	Scores
23	<p>maximumscore 3</p> <p>drie van de volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Lucebert gebruikt geen duidelijke bodem/grondlijn (zoals bij Von Stuck): de dieren zweven in het vlak en/of alleen Orpheus heeft een stukje grondvlak. – Dieren en Orpheus zijn bij Lucebert gelijkwaardig wat grootte / kleur / versiering betreft: er is geen hiërarchie in de voorstelling (zoals bij Von Stuck). – Lucebert verspreidt bijna alle kleuren over alle figuren, in plaats van het lokale kleurgebruik van Von Stuck. – Luceberts vormen zijn versierd / opgevuld met allerlei grafische fantasiepatronen, waardoor ze vlak/plat blijven: bij Von Stuck zijn de vormen egaal van structuur en/of is (vooral) Orpheus plastisch. – Lucebert houdt zich niet aan academische proporties en/of anatomie: de dieren en Orpheus zijn vereenvoudigd van vorm (als bij een kindertekening). 	
	per juist antwoord	1
24	<p>maximumscore 3</p> <p>drie van de volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> – De twee figuren staan frontaal naar de beschouwer gekeerd, alsof ze terechtstaan. – Ze hebben hun armen/handen voor zich alsof ze geboeid zijn. – Hun gezichtsuitdrukking is verontrustend / angstig. – Ze zijn (dicht tegen elkaar) krap in het kader geplaatst en daardoor letterlijk 'gevangen' in het schilderij/het kader. – Ze worden omsloten door een zwarte vlek / lijken gevangen in de materie / verf. – Het overwegend donkere / grauwe kleurgebruik versterkt het sombere onderwerp. 	
	per juist antwoord	1
25	<p>maximumscore 3</p> <p>drie van de volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> – De verf is pasteus en/of onregelmatig van dikte (in plaats van netjes uitgeveegd). – Verfstreken zijn snel en/of onregelmatig opgebracht met verschillende kwastdiktes, streek lengtes en richtingen. – De verf is vaak 'op het doek' gemengd (tot enigszins troebele / grauwe kleuren). – De kleurvlakken zijn vlekkerig (in plaats van egaal of dekkend) aangebracht. 	
	per juist antwoord	1

Vraag	Antwoord	Scores
26	maximumscore 2 De antwoorden moeten de volgende strekking hebben:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Na de (barbarij van de) Tweede Wereldoorlog kunnen kunstenaars niet langer doen alsof kunst niets met de rauwe, lelijke werkelijkheid te maken heeft en/of zijn veel kunstenaars teleurgesteld in de menselijke moraal 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Daarom heeft de academische / klassieke schoonheid geen bestaansrecht meer (nadat alle andere, moderne, avantgardekunst 'entartet' verklaard was) en/of gelden de klassieke regels niet langer: kunst moet vrij / spontaan / oorspronkelijk / expressief zijn in plaats van academisch / gekunsteld 	1
27	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • De jaren zestig waren de tijd van de protestgeneratie, waarin (vooral) jongeren zich verzetten tegen de macht / oorlog (Vietnam) / verplichte militaire dienst 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Lucebert bespot hier de macht / het militaire systeem, door een generaal/hoge militair weer te geven als een lelijk, monsterachtig wezen (dat een bloem krijgt aangeboden) 	1

Stoelen

28	maximumscore 3 drie van de volgende:	
	<ul style="list-style-type: none"> – Door de open constructie is er relatief weinig hout nodig. – De stoel bestaat uit planken van dezelfde maat, die van een standaardplank afgezaagd worden; dat is eenvoudig en snel. – Het hout is onbehandeld / onbewerkt en/of ongedecoreerd (en vurenhout was destijds goedkoop). – De stoel is op eenvoudige wijze in elkaar te zetten, dit scheelt arbeidskosten (en bij het bouw pakket doet de koper het zelf). – De schroefgaten zijn niet weggewerkt, dit scheelt arbeidskosten. 	
	per juist antwoord	1
29	maximumscore 4	
	<ul style="list-style-type: none"> • overeenkomst: eenvoudige vorm, gebaseerd op een kubus / blok 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • overeenkomst: zichtbare aandacht voor het ambachtelijke/handgemaakte of heldere constructie of constructie/schroeven zijn zichtbaar gelaten 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • verschil: de stoel van Rietveld is relatief licht en/of open, de stoel van Eek oogt zwaar en/of massief en/of gesloten of 'dichtgetimmerd' 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • verschil: de stoel van Rietveld is neutraal van kleur / onbewerkte houtkleur, de stoel van Eek is gevarieerd van kleur / van verschillende houtkleuren / van (steeds anders) bewerkt en geschilderd hout 	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

30 maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking hebben:

Sloophout is oud / vertoont gebruikssporen en paste daarom niet in de (toenmalige) designwereld van de strakke, gladde, industriële hightechvormgeving die er perfect (nieuw, schoon) uit moet zien (en die meestal in massaproductie wordt vervaardigd; in sloophout is elk product anders).

31 maximumscore 2

twee van de volgende:

- Door het sloophout krijgt het meubel een 'ziel': de stoel lijkt al een geschiedenis te hebben (dat appelleert aan een behoefte aan authenticiteit).
- Elk ontwerp van Eek is (herkenbaar maar toch) uniek, want samengesteld uit steeds andere stukken / kleuren afvalhout (dus je onderscheidt je als koper van de massa).
- De stoel is een (zorgvuldig gemaakt, hoogwaardig) ambachtelijk product (en dus geen industrieel product), dat appelleert aan de behoefte aan authenticiteit / menselijke productie.
- Eek is inmiddels beroemd / een merknaam geworden en het geeft een zekere status (je hebt kennelijk een goede smaak of bent op de hoogte) om een ontwerp van een bekende / jonge / hippe vormgever in huis te hebben.

per juist antwoord

1

32 maximumscore 1

Antwoorden moeten de volgende strekking hebben:

Ja, want het idee om op deze manier meubels te maken is van Eek en dat idee is zijn intellectueel of artistiek 'eigendom' en/of je maakt op die manier 'nep-design' en/of je licht mensen op als ze denken dat ze daarmee een 'echte Eek' bezitten.

of

Nee, want je kunt niemand verbieden een bepaald materiaal te gebruiken en/of sloophouten meubels lijken al gauw op ontwerpen van Eek, omdat meubels in hun grondvorm al op elkaar lijken.

of

Nee en ja, want iedereen mag zelf weten welk materiaal hij gebruikt om (voor zichzelf) meubels te maken (ook als ze op die van bestaande ontwerpers lijken). Het wordt pas een probleem als iemand ze gaat verkopen en daarmee suggereert dat het ontwerpen van Eek zijn.

Vraag	Antwoord	Scores
33	<p>maximumscore 2</p> <p>twee van de volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> – De onregelmatige vorm ziet er 'geknutseld'/onhandig uit, waardoor de stoel gammel oogt en/of geen functioneel zitelement lijkt. – De grillige vorm lijkt spontaan tot stand gekomen te zijn in plaats van een doordacht ontwerp, zoals je van design verwacht. – De schetsmatige vorm lijkt niet af en/of de stoel is niet gedetailleerd afgewerkt, wat je bij design verwacht. – Door het boetseren wordt elke stoel een unicum (terwijl design meestal in grotere oplages geproduceerd wordt). 	
	per juist antwoord	1
34	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eek werkt ambachtelijk en/of ontwerpt al doende: hij verzamelt (bestaand) materiaal en laat daardoor de vormgeving bepalen • Baas ontwerpt conceptueel: hij krijgt een idee en laat dat uitvoeren 	1 1
35	<p>maximumscore 2</p> <p>twee van de volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Het is een dubbelzinnig object: een alledaags gebruiksvoorwerp is veranderd in een vervreemdend artistiek object. – Het vervloeien of zacht worden / smelten van (harde) vormen werd in het surrealisme vaak gebruikt (bijvoorbeeld door Dali en Tanguy), waardoor een vreemde, droomachtige werkelijkheid ontstond. – De roze kleur roept (in combinatie met de organische vormen) associaties met huidskleur / erotiek op; in het surrealisme werd vaak naar sexualiteit / erotiek verwezen. 	
	per juist antwoord	1
36	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Door de titel lijkt de roze materie (nog meer) op een mens: de druipers lijken dan benen en/of de golven lijken huidplooien • Het lijkt of er een menselijk drama heeft plaatsgevonden in dat kantoor, iemand is onwel geworden (gesmolten) 	1 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

37 maximumscore 2

Antwoorden moeten de volgende strekking hebben (twee van de volgende):

- Kunstenaars willen vernieuwen en/of conventies doorbreken en/of vormgeven zonder inperkende regels, zoals bijvoorbeeld Appel en/of Lucebert.
- Kunstenaars willen een (meestal wrange) emotie uitdrukken, zoals bijvoorbeeld Dix en andere expressionisten (Appel).
- Kunstenaars willen het publiek confronteren / wakker schudden / provoceren, zoals Banksy en andere geëngageerde kunstenaars.
- Kunstenaars scheppen vaak een nieuw soort schoonheid waar critici en publiek nog aan moeten wennen, bijvoorbeeld de kunst van COBRA werd niet meteen omarmd en/of meubels van sloophout raakten pas later op grote schaal in de mode.

per juist antwoord

1

Bronvermeldingen

afbeelding 1	https://tripadvisorblog.files.wordpress.com/2012/09/schloss-neuschwanstein2.jpg oktober 2015
afbeelding 2	http://www.earthalacarte.com/images/destination/1370515231_0!!-!!49.jpg oktober 2015
afbeelding 3	http://nl.wikipedia.org/wiki/Slot_Neuschwanstein#/media/File:Neuschwanstein_pano1.jpg geraadpleegd maart 2015
afbeelding 4	http://www.new-swan-stone.eu/p/marienbrucke.html oktober 2015
afbeelding 5	http://ultrdownloads.com.br/papel-de-parede/Walt-Disney-World-Florida/ oktober 2015
afbeelding 6	http://www.thisiscoossal.com/wp-content/uploads/2015/08/pano-huge.jpg oktober 2015
afbeelding 7	https://www.telamoda.com/wp-content/uploads/2015/08/banksy_dismaland20.jpg oktober 2015
afbeelding 8	https://www.abdn.ac.uk/stalbanspsalter/english/commentary/page035.shtml oktober 2015
afbeelding 9	Cazelles, Raymond, Rathofer, Johannes., <i>Illuminations of heaven and earth, the glories of the tres riches heures du duc de Berry</i> , New York 1988
afbeelding 10	http://www.therosewindow.com/pilot/Chartres/w30a-2.htm oktober 2015
afbeelding 11	http://bowdencollections.com/OttoDix/images/tempt.jpg oktober 2015
afbeelding 12	http://fryemuseum.org/exhibition/5097/ maart 2015
afbeelding 13	http://art-z.nl/images/lucebert%20-a.jpg oktober 2015
afbeelding 14 en 15	http://vanabbemuseum.nl/collectie-en-context/details/collectie/?tx_dresolr_pi%5Bsend%5D=repeat&tx_dresolr_pi%5Bfield%5D%5Bsearch%5D=Karel%20Appel&tx_dresolr_pi%5BuidField%5D=CCIDENTIFIER&tx_dresolr_pi%5BuidValue%5D=C347 oktober 2015
afbeelding 16	Art Unlimited, ansichtkaart 1996
afbeelding 17	http://www.standaard.org/produkten/krat_stoel_crate_chair oktober 2015
afbeelding 18	http://www.pietheineek.nl/nl/collectie/stoelen/enorme-fauteuil-in-sloophout/enorme-fauteuil-in-sloophout oktober 2015
afbeelding 19	http://dhph.com/designers/maarten-baas/clay-series/clay-chair maart 2015
afbeelding 20	http://kristofkintera.com/pages-work/lida.htm juni 2015
figuur 1	https://farm7.staticflickr.com/6185/6085026777_5ce45d472e_b.jpg oktober 2015
figuur 2	http://i0.wp.com/files.bestof.press.s3.amazonaws.com/wp-content/uploads/2015/05/disney-logo-walt-disney.jpg?fit=1440%2C9999 oktober 2015
figuur 4	https://pbs.twimg.com/media/B__-BauUgAAfkUN.jpg oktober 2015
figuur 5	http://centraalmuseum.nl/ontdekken/object/?img_only=1#o:30000937 oktober 2015
figuur 6	http://kristofkintera.com/pages-work/lida.htm juni 2015

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito.